

Opgave 3 Een nieuwe klassenmaatschappij?

Bij deze opgave horen tekst 6 en figuur 2 uit het bronnenboekje.

Lees tekst 6.

In tekst 6 wordt gesteld dat sociale stijging de afgelopen decennia in Nederland vanzelfsprekend is geworden (regels 8-10). Dit is mede het gevolg van moderniseringsprocessen op economisch terrein.

- 4p 19 Geef een verklaring voor de toename van sociale stijging van de afgelopen decennia in Nederland.

Gebruik in je antwoord twee processen van modernisering op economisch gebied vanaf het midden van de twintigste eeuw.

De auteurs van tekst 6 plaatsen in hun artikel een kanttekening bij Nederland als open samenleving. Ze beweren dat sociale afkomst nog steeds van invloed is op het bereikte opleidingsniveau (zie regels 19-23).

- 4p 20 Leg uit met zowel het begrip cultureel kapitaal als met het begrip economisch kapitaal dat het sociale milieu waaruit mensen afkomstig zijn van invloed is op het door hen bereikte opleidingsniveau.

De auteurs van tekst 6 stellen dat de kloof tussen hoger en lager opgeleiden groter wordt. Hoger en lager opgeleiden hebben steeds minder contact met elkaar. De meerderheid van de Nederlanders vindt dat problematisch. De auteurs spreken daarom van het gevaar van het ontstaan van een nieuwe klassenmaatschappij.

Verschillende sociaalwetenschappelijke benaderingen duiden deze ontwikkeling in de samenleving op verschillende manieren.

- 3p 21 Leg uit welke sociaalwetenschappelijke benadering het ontstaan van een nieuwe klassenmaatschappij vooral als een **bindingsvraagstuk** zal zien. Gebruik in je antwoord een passend kernconcept.

- 3p 22 Leg uit welke sociaalwetenschappelijke benadering het ontstaan van een nieuwe klassenmaatschappij vooral als een **verhoudingsvraagstuk** zal zien. Gebruik in je antwoord een passend kernconcept.

De auteurs van tekst 6 beweren dat de oude klassenmaatschappij succesvol is bestreden, maar dat we gaandeweg een nieuwe klassenmaatschappij creëren (zie de regels 29-32).

De oude klassenmaatschappij werd gekenmerkt door grote tegenstellingen tussen een relatief kleine groep burgers met veel geld en macht die de productiemiddelen bezaten en grote groepen arbeiders die arm waren en in slechte levensomstandigheden verkeerden. Er was in de oude klassenmaatschappij nauwelijks sprake van sociale stijging.

6p **23** Leg uit dat het democratiseringsproces mede heeft bijgedragen aan het verdwijnen van de oude klassenmaatschappij.

Gebruik in je antwoord:

- de relatie tussen groepsvorming en het democratiseringsproces;
- de relatie tussen groepsvorming en representatie;
- de relatie tussen representatie en macht.

Bekijk figuur 2.

2p **24** – Formuleer een hypothese die getoetst wordt met onderzoeksgegevens zoals weergegeven in figuur 2.
– Leg uit of deze hypothese in figuur 2 weerlegd wordt of bevestigd.

Opgave 3 Een nieuwe klassenmaatschappij?

tekst 6

Gevaar: een nieuwe klassenmaatschappij

Hoger en lager opgeleiden hebben
steeds minder contact met elkaar.
Volgens TNS NIPO vindt 89 procent
van de Nederlanders die verwijdering
5 problematisch. Hoogste tijd voor
discussie over het gevaar van een
nieuwe klassenmaatschappij.

De afgelopen decennia is sociale
stijging in Nederland vanzelfsprekend
10 geworden.

(...)

Mensen zijn sociale stijging ook als
vanzelfsprekend gaan ervaren. Zij
stellen zich erop in en verwachten
ook voor hun kinderen dat die vooruit
15 komen in het leven. Er is een belofte
van stijging ontstaan.

(...).

Wij stellen twee kanttekeningen bij
die open samenleving met sociale
stijging. Ten eerste: hoewel sociale
afkomst veel minder een rol speelt
20 dan vroeger, is zij nog steeds van
invloed op het bereikte opleidings-
niveau.

(...)

De kloof tussen lager en hoger opge-
leiden wordt ook groter. In de praktijk
25 van alledag leven mensen met ver-
schillende opleidingsniveaus steeds
meer langs elkaar heen. (...)

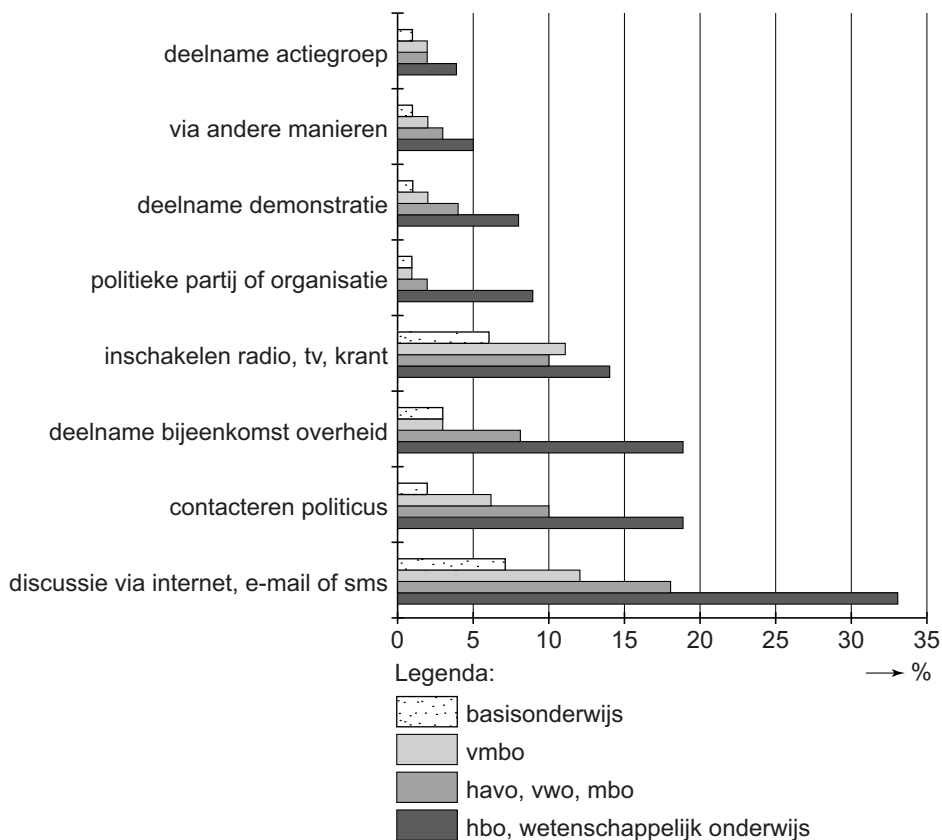
De oude klassenmaatschappij is
30 succesvol bestreden, maar gaande-
weg creëren we een nieuwe klassen-
maatschappij.

(...)

*bron: D. de Ruiter, L. van Vliet en J. Manshanden,
www.socialevraagstukken.nl, 27 april 2011*

figuur 2

Politieke activiteiten naar opleiding

naar: *De Nederlandse samenleving 2010, Centraal Bureau voor de Statistiek, november 2010*

Toelichting op figuur 2

De horizontale as van figuur 2 geeft het percentage Nederlanders met de hoogst behaalde opleiding die hebben meegedaan aan politieke activiteiten.

Bijvoorbeeld: van mensen met alleen basisonderwijs heeft 7 procent meegedaan aan discussie via internet, e-mail of sms om de politiek te beïnvloeden.